

LASTEAED MAASIKAS KESKKONNAÜLEVAATUS

I LASTEAIA ÜLDISELOOMUSTUS

Lasteaed Maasikas on kakskeelne munitsipaallasteaed, kus on 6 rühma: 2 sõimerühma, 1 tasandusrühm ja 3 tavarühma (sh 1 eesti õppekeelegra liitrühm). Lasteaed paikneb soodsas kohas, sest läheduses asuvad Kopli ehk Kase park, Süsta park, Kalmistupark ja Stroomi mets ja rannaala. Maja on ehitatud 1970, on 2-korruseline ja seda ümbritseb suur õueala.

II KESKKONNAÜLEVAATUSE EESMÄRK: Kaardistada hetkeseis

III KESKKONNAÜLEVAATUSE LÄBIVIIMINE

Keskkonnaülevaatus läbiviimist juhtis lasteaia juhtkond ja analüüsis 12 teema hetkeseisu õppe- ja kasvatustöös, igapäevaelu korraldamises ja majandamises.

Õpetajad said küsimustikud elektrooniliselt (28.12.16 – 18.01.17) ja küsimused olid jagatud valdkondade kaupa. Vastama pidi kas „jah“ või „ei“, vajadusel selgitama valikut ja tegema ettepanekuid hetkeseisu muutmiseks, parandamiseks. Vastasid kõik õpetajad (11), osa täitsid küsimustiku koos õpetaja abidega ja majandusjuhataja. Küsimustikest tegime kokkuvõtte 25.01.17 toimunud arendustunnis ja kuna selgitusi oli küsimuste juurde kirjutatud vähe ja ka ettepanekuid ebapiisavalt, jätkasime teemade arutelu arendustundides: 08.02.17- info ja teavitamine. Elurikkus, loodus, õueala; 15.02.17 - Globaalne kodakondsus. Kliimamuutused. Jäätmed. Prügi; 22.02.17 – Meri, rannik. Vesi. Tervis ning õpetajad said tagasisidet Rohelise kooli seminaridel käsitletud temadest. Majandusjuhataja tegi kokkuvõtted elektri ja vee kasutamise kohta.

NB! Arutelude tulemused on kirjas personali küsimustiku iga teema juures: **oleme rahul ja ettepanekud.**

Lastele oli eraldi küsimustik paberikandjal ja selle viisid läbi rühma õpetajad 01.03.17 – 15.03.17. Küsimustele vastas 52 last vanuses 3-7 sh 5 last olid vanemast sõimerühmast.

ELURIKKUS, LOODUS, ÕUEALA

Personal

Kõik õpetajad leidsid, et lasteaial on hea asukoht ja suur ning liigirikas õueala; lähedal pargid: Kopli e Kase park, Süsta park, Kalmistupark, Stroomi mets ja rannaala.

Päikese rühma 5-6 a lapsed osalevad projektis „Suur taimejaht“, kus keskendutakse pihlaka, võilillele uurimisele (eri aastaaeg, ehitus, viljad, õied, kasvutingimused ja naabrid, sarnased liigid, raviomadused, toidud ja hoidised, legendid, jutud, mängud ning linnud ja loomad, kes neil külas käivad. Koostöös lapsevanematega valmistatakse õueala makett, pildialbum. Töömeetodid on vaatlus, õppekäigud, mängud, orienteerumine, meisterdamine, käsitöö ja joonistamine, mängud ja etendused, laulude, salvide, juttude, legendide ja mõistatuste kogumine ja ka ise tegemine, koostöö lastevanematega.

Osa rühmi kasvatavad rühmaruumis seemnetest maitsetaimi ja aedvilju.

Lõpurühm on istutanud õuealale puu või põõsa (kadakad, mänd, pihlakas).

Igal rühmal oma peenraala, kuhu on istutatud lilli ja kus korjatakse seemneid.

Rühmaruumides ja koridorides kasvavad toalilled.

Õuealal ja ka rühmades aknalaudadel on pesakastid (Päikene, Täheke, Vikerkaar, Päevalill).

Talvel toidetakse linde oma õuealal ja ka parkides.

On valmistatud lindudele pesakaste.

Viiakse läbi õpet õuealal ja väljaspool: lähemates parkides ja Stroomi metsas ja õuealal.

Õuealal on mänguväljakute ääres tuulekaitse hekid.

On olemas loodusteemalisi raamatuid, näitmaterjali puude kohta.

Taime- looma- ja linnuliike käsitletakse vastavalt õppekavale ja rühma tegevuskavale. Kõige rohkem teatakse loomaliike.

Lapsevanemad on osalenud talgupäevadel.

Vanema rühma lapsed on külastanud Loodusmuuseumi, Vabaõhumuuseumi Kuie Kooli ja osalenud muuseumitundides.

Lapsed

Laste vastused sõltuvad vanusest. Vanemad lapsed vastavad põhjalikumalt, teavad ja nimetavad palju rohkem erinevaid puu-, taime-, looma- ja linnuliike, nimetavad putukaid. Meeldivalt üllatasid tasandusrühma laste vastused ja seda kindlasti tänu sellele, et nad käivad palju õues õppimas, vaatlemas ja avastamas. Sõna loodus tähendust selgitasid nad omadussõnadega: sinine meri, puhas õhk; teadsid palju erinevaid linde, loomi, taimi; paljud oskasid nimetada kus ja mida looduses õpiti jne. Suhteliselt hästi vastasid ka 5-7 aastased (osalevad projektis „Suur taimejaht“).

Sõna loodus tähendust püüdis seletada 70% lastest: mis meid ümbritseb, linnud, loomad, putukad, rohi, taevas, palju värsket õhku, sinine meri, roheline mets, see, mida ei loonud inimene, meie jumal, päike, tuul, taevas, jäljed, porgand.

Lasteaia õuealal kasvavaid puid nimetas 70% lastest. Väikesed nimetasid enamus kuuske, aga ka kirjeldasid: ilma lehtedeta, suured rohelised, pruunid. Kõige rohkem nimetati kuuske, pihlakat, vahtrapuud, kibuvitsa.

Lasteaia õuealal kasvavaid lilli osati nimetada vähe (40%). Põhiliselt nimetati roosi, tulpi, aga ka lumikellukest, taketat, lupiini, nartsissi, sinilille, hüatsinti, võilille, karikakraid. Väiksemad nimetasid värve ja üks laps ütles, et praegu on talv.

Eesti loomi, linde ja putukaid oskas nimetada 95% lastest. Kõige rohkem nimetati loomi: karu, hunt, rebane, orav, jänes, metssiga, põder, kits, mäger, kobras, hiir, aga ka koduloomi ja koera ja kassi. Lindudest nimetati kajakat, varest, tihast, varblast, tuvi, rästast, kuldnokka, pääsukest, ööbikut, parti, rähni. Putukatest nimetati kärbest, sääske, mesilast, lepatriinut, põrnikat, ämblikku, liblikat, kiili, sipelgat, herilast ja väikesed putukaid ei teadnud.

Lasteaia õuealal on näinud kedagi (linnud, loomad, putukad) 80% lastest. Nimetati varest, kajakat, tuvi, varblast, kuldnokka, tihast, vihmaussi, tigu, oravat, kassi, koera, liblikat, kärbest, sipelgat, herilast, mesilast, ämblikku, sääske.

Lindude pesakaste ja söögimaju on lastest 95% näinud. Nähtud on neid lasteaia õuealal ning oma ja teise rühma aknalaua, pargis, metsas. Lindudele on pannud toitu 80% lastest ja teinud seda lasteaias, kodus, pargis.

Looduses on õppinud 45% lastest (lasteaias, metsas, kodus, pargis (nimetatud metsaparki, Kopli, Shnelli parki), Stroomi randa, nimetati ka loodusmuuseumi. Neid, kes vastasid, mida on õpitud, oli 20% ja vastati, et lilli, puid, põõsaid, taimi, seeni, marju, linde, loomi, kuidas loodust hoida, ei tohi lillele peale astuda, ei tohi loomi tappa.

Väiksematele meeldib lasteaias õues kõige rohkem mängida, kaevata, ühele lapsele liblikaid püüda ja ühele mängida ringmänge. Vanematele lastele meeldib mängida (nimetatud ka atraktsiooni lennuk), joosta, kiikuda, liivast meisterdada, päevitada (1), mängida liivakastis. Mõnele lapsele meeldib hoolitseda lilled eest, korjata seemneid ja käbisid, aidata istutada lilli, teha sporti ning talvel meeldib kelgutada, lumest meisterdada, liugu lasta ja mängida lumesõda.

GLOBALNE KODAKONDSUS

Personal

Meil on kakskeelne lasteaed (vene/eesti), kuid lasteaias käib ka teiste rahvuste esindajaid ja eri rahvusest lapsed ja ka õpetajad puutuvad pidevalt (igapäevane suhtlemine, peod) üksteisega kokku.

Õppekava raames tutvuvad lapsed teiste maade muinasjuttudega ja muusikategevustes õpitakse eri keeltes laule ja tantse. Eesti keele tegevustes õpitakse samuti luuletusi, laule, mängu.

Tähistame vanu Eesti kalendri tähtpäevi (mihklipäev, kadri- ja mardipäev, I advent, jõulud, vastlapäev ja tutvutud ka kombestikuga), samuti tarkusepäeva, õpetajatepäeva, isade ja emadepäeva, emakeelepäeva, kevade saabumist ja Eesti Vabariigi sünnipäeva samuti vene maslenitsat. Pidudel lauldakse ja esinetakse mõlemas keeles ja tantsitakse eri rahvaste tantse.

Toimuvad ühisüritused Kopli LA lastega, kellele tutvustatud mihklipäeva ja maslenitsa kombestikku ja kellelt õpitud mardipäeva kombeid ja tavasid.

Teiste maade kombestikku, rahvustoite on tutvustatud vähe.

Oleme osa võtnud festivalist „Kevad on käes“, kus on esinetud eri maade tantsudega (Eesti, Vene, Moldova, Saksa, mustlaste, Hispaania, Juudi, Soome, Ladina-Ameerika, Argentiina).

Kavas murumängud Kopli lasteaias (mai 2017), kus 6 lasteaia lapsed tantsivad koos varem selgeks õpitud eesti ringmänge.

Võetakse osa emakeelepäeva luulekonkursist (oma lasteaed ja Põhja-Tallinna lasteaiad).

Lasteaed on liitunud MTÜ Lastekaitse Liidu projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed“.

Külastatakse muuseumitunde: Tallinna Linnamuuseum, Vabaõhumuuseumi Kuie Kool.

Lapsed

Teiste maade muinasjutte ja muusikat on lapsed kuulnud rühmas (loetakse ette), muusikatunnis ja teatris. Näiteid tõi vaid kolm last: „Lumivalgeke“, „Tuhkatriinu“, „12 kuud“ (2) ja kuningast (1) ning üks laps ütles, et on palju raamatuid. Kokku vastas küsimusele vaid 19 last.

Erinevate maade toitudest, mida on söödud, nimetati banaani (14), ananassi (10), kiivit (1), erinevad puuviljad (7), makaronid (2), friikartul (1), burger (1) shuši (1), pitsa (2), vaid 1 laps teab ja sööb Eesti toite (eriti liha) ja 1 ütles, et ei tea, kuna on tüdruk, aga poisid teavad kõike.

Teiste maade kombeid ei nimetanud keegi (va 1, kes ütles, et Hiinas ei sööda lusikatega). Kommete juures nimetati kalendri tähtpäevi, mida peetakse: Eesti Vabariigi sünnipäev, emade- ja isadepäev ja ka 8.märtsi.

Eesti tähtpäevadest nimetati Eesti Vabariigi sünnipäeva (15), isadepäeva (4), emadepäeva (1), jõule (5), uut aastat (15), vastlapäeva (3), sõbrapäeva (4), 8.märtsi (1), aga ka maslenitsat ja laata.

VESI, MERI, RANNIK

Personal Vee säästmise vajadust selgitatakse lastele õppekava raames. Lasteaias kontrollitakse kraanivee kvaliteeti ja majandusjuhataja peab arvestust vee kasutamise ja kulu kohta. Tilkuvatest kraanidest teavitatakse ja need parandatakse.

Vee kulu

Aasta	Kulu (m3)	Vahe
2016	420	19 vähem, kui 2015
2015	439	-77 rohkem, kui 2014
2014	362	

2015 aastal oli suur vee avari, kuna torud on amortiseerunud ja kohe ei leitud viga. 2016 aastal vahetati ka üks vana WC pott ja ühe poti loputuskasti sisu.

Meri on lasteaiale lähedal. Mere teemat ja liike käsitletakse õppekava raames. Viiakse läbi õuesõpet Stroomi rannas, kuid kindlasti mitte piisavalt. Lastele selgitatakse, miks ei tohi toita veelinde.

Lapsed

Küsimusele, kust tuleb vesi, vastas 55% lastest ja vastused olid järgmises: torudest (kõige rohkem), merest, veetornist, onud keeravad vee lahti, jõest torude kaudu, kraanist, järvest, maa seest, aga ka köögist, kraanikausist ja kanalisatsioonist.

Küsimusele, miks tuleb peale pesemist kraan sulgeda vastas 50% ja põhjendused olid järgmised: et vesi ei jookseks ilma asjata, vee eest tuleb maksta, et vesi ei saaks otsa, et raha kokku hoida, et mitte vett raisata, vesi kaob ära, tuleb kokku hoida, et vesi ära ei kaoks, tuleb kokku hoida, et oleks mida juua. Kraanivett joob 90% lastest.

Veelinde teadis 70% lastest ja enamus nimetas kajakat, parti, luike, hane ja 2 last kurge ning küsimusele, miks neid toita ei tohi vastas 55% ja põhjendused olid: neil on oma toit ja muidu nad surevad, nad ei ole näljas, see on neile paha toit, nad leiavad endale ise toitu, lähevad paksuks, toit on kuiv ja see on neile ohtlik, lähevad katki, peavad vett jooma, siis ei otsi enam ise toitu, võivad haigestuda ja surra, peab teadma, millega neid toita.

Vee ääres on käinud teadmisi omandamas 40% lastest ja teinud seda põhiliselt mere ääres nii õpetajatega, aga ka vanematega (võib oletada, et mõeldakse suvel rannas käimist).

KLIIAMUUTUSED, ENERGIA, PRÜGI, JÄÄTMED, TRANSPORT

Personal

Koos lapsevanematega korraldame sügis- ja jõululaatasid. Lapsed on osalenud köögiviljakampanias ja Eesti toitu propageerivatel üritustel Solarises. Osades rühmades kasvatatakse maitsetaimi. Lastele on selgitatud taaskasutamise vajalikkust. Lasteaeda tellitakse toitu vastavalt laste arvule (meil ei ole oma kööki). Kord nädalas on menüüs kalatoidud. Peenarde väetamiseks kasutame komposti. Joonistamiseks taaskasutatakse paberit. Õppe-kasvatustöö dokumentatsioon on arvutis. Õpetajad saadavad töö kokkuvõtted elektrooniliselt.

Elektri kulu kohta peab arvestust majandusjuhataja. Ruumidesse on paigaldatud säästupirnid. Välisüksed on varustatud sulguriga. Lastele on selgitatud, miks tuleb elektrit säästa. Rühmaruumides on tagatud normtemperatuur.

Elektri kulu

Aasta	Kulu (kWh)	Vahe
2016	15900	-2427,68 Rohkem, kui 2015 aastal
2015	13472	47.924 Vähem, kui 2014 aastal
2014	13520	

2016 aastal oli elektrikulu suurem, kuna oli avarii ja vahetati juhtmeid; vahetati 1 rühmaruumi lagi ja töid teostati ka nädalavahetustel. Jaanuar ja veebruar olid külmad, mistõttu osades rühmades töötasid ka puhurid.

Igal kevadel toimuvad koos lapsevanematega talgupäevad. Võtsime osa küünlaümbriste kogumise kampaniast. Eraldatud alal on 2 prügikasti: paber, kartong ja olmejäätmed. Biojäätmed kogutakse ämbrisse.

Lapsed

80% vastasid, et rühmaruumis on soe. Mänguasja patarei lülitab peale mängimist välja 45% lastest. Enamus lapsi võtab prahi üles, kui seda näeb, mõned ütlesid, et ei võta ja mõned võtavad vahel.

Küsimusele, miks on vaja prügi sorteerida, vastas 3 last, et prügi ei tohi maas olla, et tänav ei oleks must ja et oleks vähem mustust. 17 last vastasid, et sorteerivad prügi ja osa, et teevad seda rühmas, paar ütlesid ka, et paber ja biojäätmed lähevad eraldi kasti. Küsimusele, mis sorteeritud prügist saab, ei vastanud keegi.

21 last sööb toidu alati ära, 23 ei söö, 1 laps sööb seda, mis maitseb ja 3 ütlevad, et ei söö mitte alati kõike ära.

Küsimusele, mida teha, et prügi oleks vähem, vastas 10 last, et tuleb üles võtta ja prügikasti visata; mitte maha visata (6); , tuleb koristada ja hoida puhtust (3); ei tohi toitu raisata (1); kutsuda prügiauto appi (2).

22 last tuleb lasteaeda ja läheb lasteaiast koju jala, autoga 9, autoga ja jala (4), ühistranspordiga 12 ja vankris 2.

TERVIS

Personal

Oleme tervist edendav lasteaed. Oleme liitunud projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed“ (elemente kasutavad õppe- ja kasvatustöös Päikese ja Päevalille rühm. Päevarežiimi koostamisel on arvestatud laste vanust. Hommikul toimub hommikuvõimlemine. Päevakavas on piisav aeg õue tegevusteks ja õuealal on selleks piisavalt ruumi. Liikumistegevused toimuvad ka saalis. Hügieen ja tervislik toitumine on rühmade tegevuskavades ja osadel projektidena (Täheke, Päikene, Vikerkaar). Lasteaed võttis osa köögiviljakampaaniast ja vanemad rühmad osalenud tervisliku ja eestimaise toidu projekti üritustel kinos Artis. Lasteaias viiakse koostöös lapsevanematega läbi sügis- ja jõululaata (puu- ja köögiviljad, hoidised). Lasteaia menüü on tervislik (1 kord nädalas kala, koos praega värsked salatid, puuviljad).

Lasteaias viiakse läbi sügis- ja jõululaata (puu- ja köögiviljad, hoidised), kevadeti toimuvad matkad loodusesse.

Lapsed on osalenud spordipäevadel (LA Kelluke, Kopli LA, Kunstigümnaasium, Karjamaa Gümnaasium, orienteerumine Stroomi rannas).

Vanemate rühmade lastele on toimunud esmaabi koolitused.

Õpetajate sõnul meeldib lastele lasteaias

Lapsed

Lasteaias meeldib käia 99,9% lastest, sest siin on tore, lõbus, saab mängida, õppida, joonistada, jalutada, saab süüa ja meeldib rühm, on palju mänguasju. Kõige rohkem vastas põhjuseks, et seal on sõbrad, kellega saab mängida (22).

Käsi peseb 90% lastest ja põhjuseks toodi, et ei oleks baktereid, ei jää haigeks, et ei tuleks ussid, et kõht ei hakkaks valutama, mustade kätega ei tohi süüa, et ei oleks mustad, ema käsib ja nii peab tegema.

Puu- ja juurvilju ning salateid sööb 47 last, 1 ütles, et harva ja 3, et ei söö. Meeleldi süüakse porgandit (15), arbuusi (11), viinamarju (11), kurki (7). Puuviljadest nimetati veel apelsini (2), mandariini (1), õunu (2), sidrunit (1), pirni (1), ploome (3), banaani (2). 1 laps sööb meeleldi musti ja punaseid sõstraid. Juurviljadest nimetati üksikult veel kartulit, kapsast, kõrvitsat, peeti, baklažaani, redist, tomatit ja ka maitserohelist supi sisse (1).

46 last käib nädalavahetustel väljas jalutamas ja öeldi, et pargis (paar last nimetasid Kadriorgu ja Kopli parki), Stroomi rannas, mänguplatsil, kodu juures, tänaval, käiakse külas ja emaga poes. 1 laps ütles ka, et on terve päeva arvutis.

Küsimusele, miks ei tohi teisi lapsi kiusata, vastas, et ei tohi, 47 last ja põhjendused olid: teine võib haiget saada (kõige rohkem), võid haiget teha, et nad sind ei solvaks, saan rielda ja karistada (5), teine võib ära kaevata, see ei ole ilus, sind lüüakse vastu, teised nutavad pärast, siis nad ei kiusa sind ja tahavad sinuga mängida, see ei ole ilus.